

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (2540 : 10) ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยบทบัญญัติในมาตรา 43 กำหนดว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย จากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าวรัฐสภาได้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 3-14) ขึ้น เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพ อันเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาระดับแรกของไทยที่ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษา ในมาตรา 6 ว่า การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในมาตรา 7 ว่า ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพการเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพและรู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การศึกษาระดับก่อนอุดมศึกษา มีมาตรฐานตามข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการ จึงได้กำหนดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก โดยจะมีการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก 5 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 18-19)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักในภารกิจจัดการศึกษาที่ รับผิดชอบทั้งระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จึงได้กำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาขั้น โดยมิจุดเน้นพัฒนานักเรียน และโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน ได้กำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดและ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นนโยบายหนึ่งในนโยบาย สี่ประการ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ

- 1) การประกันโอกาสที่มุ่งเน้น ให้เด็กในวัยเรียนได้มีโอกาสเข้าเรียนอย่างทั่วถึง และอยู่ในระบบโรงเรียนจนจบชั้นประถมศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือจบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) การประกันประสิทธิภาพ มุ่งเน้นให้มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างเครือข่ายการทำงานและให้มีความโปร่งใสในการบริหาร
- 3) การประกันคุณภาพมุ่งเน้นให้สถานศึกษา มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีมาตรฐานที่ทัดเทียมกัน
- 4) การประกันความปลอดภัยมุ่งเน้นให้สถานศึกษา ได้คุ้มครองความปลอดภัยเด็กทุกคน ขณะอยู่ในสถานศึกษา ให้ห่างไกลจากสิ่งเสพติด สื่อลามก การพนัน และการทะเลาะวิวาท

การที่สถานศึกษาจะดำเนินการตามนโยบายทั้ง 4 ด้าน ให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการบริหาร โรงเรียนนับว่ามีส่วนสำคัญที่ผู้บริหาร โรงเรียนและคณะครู จะต้องร่วมมือกันดำเนินการพัฒนาร่วมกับชุมชน โดยอาศัยกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนนั้น ต้องเป็นกระบวนการบริหารที่มีการใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน โดยแผนนั้นเกิดจากการวางแผนร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีการกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพนักเรียน โรงเรียนดำเนินการสนับสนุนให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนางาน จัดกิจกรรม สนับสนุนการเรียนการสอน มีการประสานความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาโรงเรียน และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 5 – 13)

ในปัจจุบันเรื่องคุณธรรม จริยธรรมนับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ได้รับการกล่าวถึงกันมาก ในหลายลักษณะ เมื่อเกิดความสับสนวุ่นวายในสภาพสังคมที่ขาดความสงบสุข อันเนื่องมาจาก ความประทุษร้ายหรือการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมของบุคคลบางกลุ่มในสังคม มักจะมีการวิพากษ์วิจารณ์ และกล่าวโทษกันว่าเป็นเพราะคนขาดคุณธรรม จริยธรรม ขาดความมีน้ำใจ มีความเห็นแก่ตัว เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดเป็นปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งเป็นเพราะสังคมในปัจจุบันได้ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้สภาพสังคมไทยเกิดการแข่งขัน และเกิดการแก่งแย่งกัน

จนไม่สนใจคุณธรรม จริยธรรม ส่งผลให้นักเรียนและเยาวชนไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ได้ จึงทำให้เกิดการประพฤติปฏิบัติในทางที่ไม่พึงประสงค์ นักเรียนเกิดปัญหาด้านการขาดคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มและซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ยากต่อการเสริมสร้างและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน (ศีลธรรม โพนะทา. 2546 : 1)

จากการศึกษาข้อมูลสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในปัจจุบัน มีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ นักเรียนขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน แต่งกายไม่เป็นระเบียบ ไม่รับผิดชอบต่องานที่มอบหมาย ไม่รู้จักประหยัด มักเอาสิ่งของคนอื่นมาเป็นของของตน ไม่ร่าเริงแจ่มใส เห็นแก่ตัว (สิริรัตน์ เฟ็งบุญ. 2546 : 75) นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านการแต่งกายไม่ถูกระเบียบ ตามที่ วิวัฒนา กิสาตั้ง (2546 : 115) ได้ให้ข้อมูลไว้ว่า เด็กส่วนใหญ่ไม่สวมรองเท้า ถูงเท้า นักเรียนหญิงไม่ผูกโบว์ นักเรียนชายไม่คาดเข็มขัด เสื้อไม่ปกคลุมลักษณะของโรงเรียน แต่งกายไม่สะอาด เหนก แห้สูงเนิน (2547 : 90) ได้ศึกษาข้อมูลสภาพปัญหาด้านการขาดคุณธรรม จริยธรรม คือ นักเรียนไม่รักษาความสะอาด ไม่รู้จักประหยัด และสนั่น แพงสาย (2547 : 95) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ พบว่า ผู้เรียน แต่งกายไม่สะอาด ไม่รับผิดชอบ ไม่เข้าแถวซื้ออาหาร มีปัญหาด้านการแสดงความเคารพ ไม่ซื่อสัตย์โดยสรุป คือ ขาดมาตรฐานด้านผู้เรียน คือ มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในปัจจุบัน เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 2) ซึ่งได้กำหนดไว้ในมาตรา 4 เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งจะต้องมีการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษาเองหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายใน และระบบประกันคุณภาพภายนอกระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี

เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ เปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

จากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่กำหนดให้สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยยึดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความเป็นเอกภาพและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษามีทิศทางไปสู่เป้าหมายเดียวกัน อันจะทำให้สถานศึกษามีคุณภาพใกล้เคียงกัน จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 3) โดยกำหนดมาตรฐานการศึกษาชาติ ไว้ 3 มาตรฐาน กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ 18 มาตรฐาน และกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก 14 มาตรฐาน ให้สอดคล้องกัน

แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีนักวิจัยและหน่วยงานทางการศึกษาได้กำหนดและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมสำหรับการนำไปประยุกต์ใช้ เช่น นัยนา วงศ์โสภกา (2546 : 103) ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยการนำหลักสูตรการพัฒนาลักษณะนิสัยไปประยุกต์ใช้ สามารถนำแผนการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ไปสู่การพัฒนา สิริรัตน์ เฟื่องบุญ (2546 : 98) เสนอแนวทางการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การเน้นการมีส่วนร่วมกิจกรรมร่วมแรงร่วมใจ และกิจกรรมใฝ่ทำความดี ใช้กลยุทธ์การศึกษาดูงาน การมอบหมายงานเป็นกลุ่ม และกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546 : 87) ได้เสนอแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะที่นำไปสู่ความสมานฉันท์ และเอื้ออาทรต่อกัน 7 คุณลักษณะ ได้แก่ มีคุณธรรม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีน้ำใจ รู้รัก สามัคคี พึ่งพาอาศัยเกื้อกูลกัน มีจารีตประเพณีดีงาม รักภูมิใจในชาติและท้องถิ่น โดยมีขบวนการเสริมสร้าง คือ

1. สอดแทรกในระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอนและมุ่งเน้นการใช้กระบวนการ
2. สร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ
3. การฝึกปฏิบัติ
4. การประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีของครู
5. การอบรมสั่งสอน

โรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัย เป็นโรงเรียนที่เปิดทำการสอนสองระดับการศึกษา คือระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา ในปีการศึกษา 2549 มีจำนวนนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา 133 คน ระดับประถมศึกษา 447 คน รวมทั้งสิ้น 580 คน จัดเป็น

ห้องเรียนระดับก่อนประถมศึกษา 4 ห้องเรียน ระดับประถมศึกษา 14 ห้องเรียน รวม 18 ห้องเรียนมีข้าราชการครูทั้งสิ้น 27 คน

จากการสังเกตสภาพคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลก้นทรวิชัย ในระดับประถมศึกษา คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 โดยใช้แบบสำรวจพฤติกรรมของนักเรียนจากครูประจำชั้น จำนวน 14 คน และจากรายงานการประชุมคณะกรรมการประจำเดือน พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 บางส่วนประพฤติตนไม่เหมาะสม ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน แต่งกายไม่สะอาดและไม่เรียบร้อย ขาดระเบียบวินัยในตนเอง ใช้จ่ายเงินไม่ประหยัด มีการทะเลาะวิวาทรังแกกัน การลักขโมยเงิน สิ่งของเครื่องใช้ยังปรากฏให้เห็นอยู่ และยังมีนักเรียนบางส่วนที่ประพฤติตนไม่เป็นที่พึงพอใจของคณะกรรมการฯ กล่าวคือ ใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ไม่สนใจการเรียนเท่าที่ควร ชอบหลบเลี้ยงงานที่ครูมอบหมาย ผลการทำงานของนักเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจของผู้ปกครองและครูการทำงานขาดความรับผิดชอบ เอาเปรียบคนอื่น

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะรองผู้บริหาร โรงเรียนที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารให้ทำหน้าที่รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และฝ่ายบริหารงานทั่วไป ซึ่งมีภารกิจหลักเกี่ยวกับการส่งเสริมงานทางวิชาการ งานกิจการนักเรียน ตลอดทั้งงานความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องร่วมกับผู้บริหาร โรงเรียนสร้างความตระหนักแก่ครูผู้สอนครูประจำชั้น ในการพัฒนานักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมในด้านที่เป็นปัญหา และส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในด้านที่ไม่เป็นปัญหา โดยผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพนักเรียน ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณภาพนักเรียน สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 1 ที่กำหนดให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 6 ตัว คือ มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญูกตเวที มีความเมตตากรุณา รู้จักประหยัดและภูมิใจในความเป็นไทย

คำถามการวิจัย

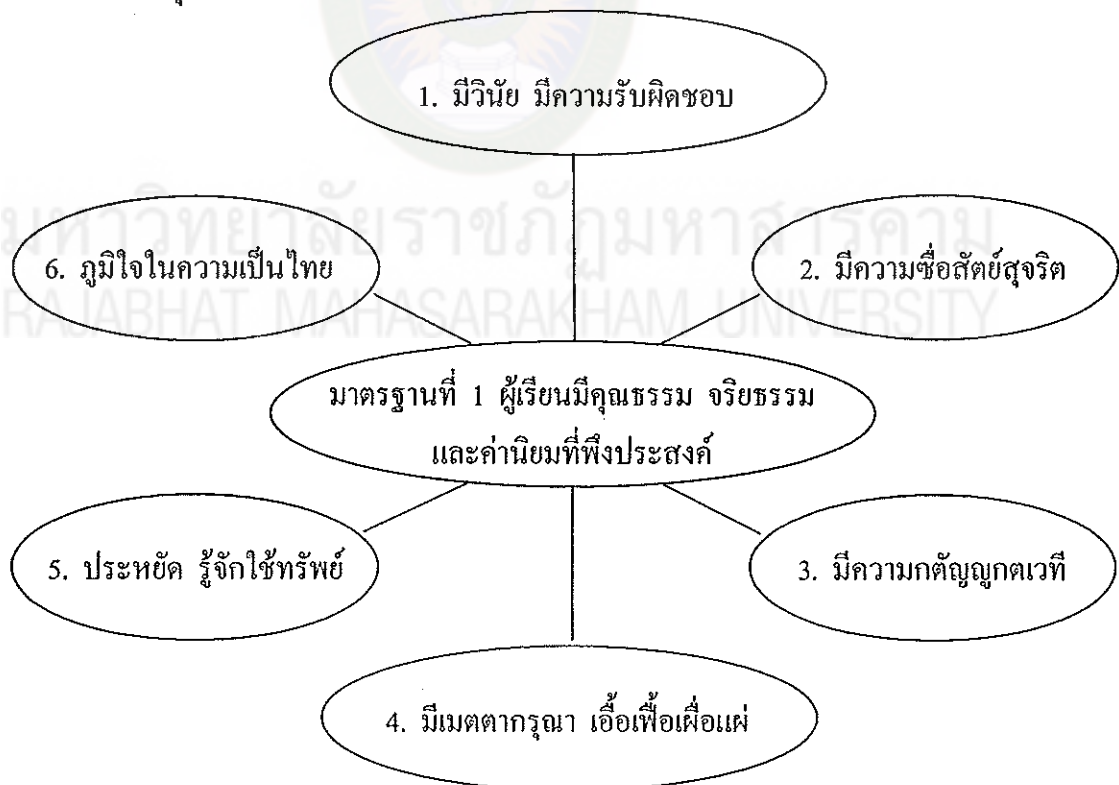
1. สภาพคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 โรงเรียนอนุบาลก้นทรวิชัยเป็นอย่างไร
2. จะพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลก้นทรวิชัยให้ดีขึ้นได้อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการปฏิบัติด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 - 2
2. เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อการพัฒนา

ในการวิจัยครั้งนี้ มีกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนโรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัย ช่วงชั้นที่ 2 ให้ได้มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยกำหนดกรอบการพัฒนาจากการประชุมคณะกรรมการโรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัย และผลจากการสำรวจพฤติกรรมนักเรียนโดยครูประจำชั้น ซึ่งได้ตัวบ่งชี้ในการพัฒนาสรุปเป็นกรอบการพัฒนา ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อพัฒนา

การดำเนินงานแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสำรวจพฤติกรรมด้าน
คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพ
ผู้เรียนมาตรฐานที่ 1 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 ว่าอยู่ในระดับใด แล้วศึกษาแนวทางการ
พัฒนาในระยะที่ 2 พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลกันทร
วิชัย เพื่อแก้ปัญหาข้อบกพร่อง โดยการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดทำ
โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยปฏิบัติเป็น 2 วงรอบ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม
เขต 1 โดยศึกษาในภาพรวมของโรงเรียน และศึกษาเฉพาะกรณี นักเรียนช่วงชั้นที่ 2
โรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัยเพื่อนำภาพรวมของนักเรียนภายใน โรงเรียนมาเป็นข้อมูลและเป็น
แนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัย
โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้น
พื้นฐานของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มหาสารคาม เขต 1 ครั้งนี้ มุ่งศึกษากับกลุ่มเป้าหมายดังนี้

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ช่วงชั้นที่ 2 และครูประจำชั้นในปีการศึกษา 2549
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาล
กันทรวิชัย จำนวน 250 คน ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัย จำนวน 13 คน
ซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัย

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

1. มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์
และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในโรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัย และใช้เป็นหลักในการ
เทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับ ดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกัน
คุณภาพทาง การศึกษา

2. มาตรฐานด้านผู้เรียน หมายถึง สภาพอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ขึ้นอยู่กับตัวบ่งชี้หรือตัวแปรเกี่ยวกับคุณภาพนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่ได้รับการพัฒนาตามมาตรฐาน ประกอบด้วย ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานรักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ผู้เรียนมีสุขภาพ สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และผู้เรียนมีสุนทรียภาพ ลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

3. การพัฒนา หมายถึง การกำหนดแนวปฏิบัติของหน่วยงาน โดยให้บุคลากรทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดและเผยแพร่ให้เข้าใจแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องถึงเห็นคุณค่าและถือปฏิบัติตามขอบข่าย ทำให้เกิดผลดีขึ้นหรือสมบูรณ์ขึ้น

4. คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณความดีที่มีอยู่ในจิตใจ ทำให้บุคคลกระทำความดีจนเป็นนิสัย

5. จริยธรรม หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ที่มี กฎ ระเบียบแบบแผน วิธีการที่แสดงออกซึ่งความดีที่สังคมให้การยอมรับ

6. ค่านิยมที่พึงประสงค์ หมายถึง ความเชื่อของคน หรือของสังคมที่เห็นว่าสิ่งนั้นมีคุณค่า น่านิยม แล้วนำมาปฏิบัติ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ คือ

6.1 มีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ

6.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต

6.3 มีความกตัญญูกตเวที

6.4 มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม

6.5 ประหยัด รู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า

6.6 ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย นิยมไทย และดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย

7. กลยุทธ์การเข้าค่าย หมายถึง รูปแบบวิธีการนำนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัย เข้ารับการอบรมและปฏิบัติธรรมที่วัดป่าวังเดิม และวัดป่าศรัทธาธรรมวิทยา

8. กลยุทธ์การสอนสอดแทรกในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นหลักคุณธรรมจริยธรรม ทั้ง 6 ด้าน เข้าไปในกิจกรรมการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

9. กลยุทธ์พบพระพบธรรม หมายถึง การนิมนต์พระสงฆ์มาสอนในโรงเรียน และรับบิณฑบาต จากครูนักเรียน และนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมที่วัดและรับฟังการบรรยายธรรมจากพระสงฆ์

10. กลยุทธ์ส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การจัดกิจกรรมการอบรม คุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนหน้าเสาธงตอนเช้า และจัดกิจกรรมอบรมนักเรียนในวันสุดท้าย

11. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน อนุบาลกันทรวิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

12. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการและทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนประจำชั้น ประจำกลุ่มวิชาในโรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2549

13. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัย ที่เข้าเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2549)

14. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การศึกษาค้นคว้าที่สะท้อนตนเองเป็นกลุ่ม ดำเนินการศึกษาโดยคนในกลุ่ม ที่ปฏิบัติงานตามปกติในสถานการณ์ทางสังคมเพื่อปรับปรุงวิธีการลักษณะการปฏิบัติงานทางสังคมหรือขณะดำเนินการให้ชอบด้วยหลักการและเหตุผล มีความชอบธรรมและมีคุณภาพดีพร้อม ๆ กับการสร้างความเข้าใจในงานที่กำลังปฏิบัติและในสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) การสะท้อนผล (Reflection)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนโรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัยสามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

2. ครู ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัย ให้ความสนใจในการเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น

3. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับโรงเรียนอื่นที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา
และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนให้ดีขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY